

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060206

DOM
2023-08-08
Stockholm

Mål nr
M 3478-23

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-02-23 i mål nr M 43-23, se bilaga A

PARTER

Klagande

S.D

Motpart

Länsstyrelsen i Västra Götalands län
403 40 Göteborg

SAKEN

Utdömmande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom och avslår ansökan om utdömmande av vite.

Dok.Id 1962028

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.hovratt@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:30

YRKANDEN M.M. I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

S.D har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra mark- och miljödomstolens dom och avslå ansökan om utdömmande av vite.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom och anfört bland annat följande. Anledningen till att länsstyrelsen inte ansökte om utdömmande av vitet förrän i januari 2023 är att länsstyrelsen tillgodosett S.Ds i maj 2022 inkomna begäran om anstånd. Tiden som passerat mellan det att vitesföreläggandet fick laga kraft och att länsstyrelsen ansökte om att vitet skulle dömas ut påverkar inte betydelsen av vitet eller den skada som har skett på värdefull natur- och kulturmiljö på grund av att biotopskyddade träd tagits ned.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Enligt 9 § tredje stycket lagen (1985:206) om viten bortfaller vite om talan om att det ska dömas ut inte har delgetts adressaten inom två år från det att förutsättningarna för att väcka en sådan talan uppkom (preskription). I mål om utdömmande av vite ska rätten, inom ramen för sin materiella prövning, självmant beakta om vitet är preskriberat (se rättsfallet NJA 2017 s. 780).

Vitesföreläggandet som ansökan grundas på beslutades den 2 juli 2019. I föreläggandet anges att åtgärderna (återplantering av ett antal träd av viss sort på närmare angiven plats) ska utföras inom sex månader från det att beslutet vunnit laga kraft.

Vitesföreläggandet fick laga kraft den 21 februari 2020, då Mark- och miljööverdomstolen beslutade att inte ge prövningstillstånd avseende S.Ds överklagande av föreläggandet (Mark- och miljööverdomstolens mål nr M 12136-19). Som mark- och miljödomstolen angett skulle åtgärderna därmed ha utförts senast den 21 augusti 2020. Förutsättningar för att ansöka om utdömmande av vitet med anledning av att S.D inte följt föreläggandet förelåg därmed från den 22 augusti 2020.

Länsstyrelsen har först den 4 januari 2023 ansökt om att vitet ska dömas ut. Mer än två år hade då förflutit från det att förutsättningar förelåg för att ansöka om utdömmande.

Vitet var alltså preskriberat när ansökan gavs in till mark- och miljödomstolen. Mark- och miljödomstolens dom ska därmed ändras och ansökan avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2023-08-29.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs, Mikael Hagelroth, Gösta Ihrfelt och Rikard Backelin, referent.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-02-23
meddelad i
Vänerns borg

Mål nr M 43-23

PARTER

Sökande

Länsstyrelsen i Västra Götalands län
403 40 Göteborg

Motpart

S.D

SAKEN

Utdömande av vite

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen förpliktar S.D att betala vite om 20 000 kr till staten.

Dok.Id 601205

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänerns borg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se www.domstol.se/vanersborgs-tingsratt/	finns ej	måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Västra Götalands län (länsstyrelsen) beslutade den 2 juli 2019 att förelägga S.D, vid vite om 20 000 kr, att utföra följande åtgärder på fastigheten A i Ulricehamns kommun:

1. Återplantera totalt 15 stycken nya träd. Träd nummer 1–4, 6, 8, 9, 11, 27, 29–34 på trädkarta enligt bilaga.
2. Träden ska återplanteras på samma plats som de träd som tagits ner.
3. Det nya trädet som planteras ska vara någon av arterna björk, oxel, lind, skogsek, lönn, avenbok eller bok.
4. De återplanterade alléträden ska vara livskraftiga om 5 år annars ska nytt träd enligt villkor 4 planteras på samma plats.
5. Sökanden ansvarar för att de entreprenörer som ska utföra arbetet får ta del av detta beslut och vet vilka försiktighetsåtgärder som ska vidtas.

Åtgärderna skulle enligt beslutet utföras inom sex månader från det att beslutet vunnit laga kraft och på ett sådant sätt att naturmiljön inte kommer till skada.

YRKANDEN M.M.

Länsstyrelsen har yrkat att S.D ska förpliktas att betala vite om 20 000 kr. Till stöd för yrkandet har den anført bl.a. följande.

Beslutet om vitesföreläggande överklagades till mark- och miljödomstolen som avslog överklagandet den 24 oktober 2019. Mark- och miljödomstolens dom överklagades till Mark- och miljööverdomstolen, som inte meddelade prövnings-tillstånd.

Tiden för när åtgärderna skulle varit utförda var sex månader efter att beslutet vunnit laga kraft. Beslutet vann laga kraft den 24 oktober 2019, därmed skulle åtgärderna varit utförda senast den 24 april 2020.

Den 2 maj 2022 kontaktades länsstyrelsen av S.D, som uppgav att han inte hade återplanterat träden. Länsstyrelsen flyttade fram sista datum för åtgärden till

och med den 15 oktober 2022. Länsstyrelsen besiktigade platsen den 18 november 2022 och konstaterade att punkt 1 i föreläggandet inte var uppfyllt, således är inte heller punkt 2-5 uppfyllda.

Ändamålet med vitet har inte förlorat sin betydelse. Enligt länsstyrelsens bedömning innebär nedtagningen av träden stor negativ påverkan på det som biotopskyddet avser att skydda, nämligen värdefull natur- och kulturmiljö. Länsstyrelsen anser därför att vitet snarast bör dömas ut.

Punkt 4 i beslutet ska hänvisa till punkt 2. Trots felskrivningen anser länsstyrelsen att innebörden av beslutet är tydlig.

– Till ansökan har länsstyrelsen bilagt bland annat:

- det aktuella beslutet om vitesföreläggande
- tjänsteanteckning och bilder från besiktning den 18 november 2022 på fastigheten A i Ulricehamns kommun, samt
- e-postmeddelande med svar på delgivning av beslutet om vitesföreläggande.

S.D har delgetts länsstyrelsens ansökan och föreläggande att svara i målet. Han har inte hörts av.

DOMSKÄL

Domstolen ska i ett mål om utdömande av vite pröva om det föreläggande som ansökan avser är lagligen grundat, om adressaten har fått del av föreläggandet, om det har vunnit laga kraft och om adressaten har brutit mot föreläggandet. Om föreläggandet inte har följts ska domstolen pröva om adressaten har haft faktisk och rättslig möjlighet att följa detta, eller om det har funnits giltigt hinder för underlåtenheten. Om det finns förutsättningar för att döma ut vitet enligt ovan ska domstolen även pröva om ändamålet med vitet har förlorat sin betydelse samt beakta om det finns skäl för jämkning av vitet. Se bl.a. 2, 3 och 9 §§ lagen (1985:206) om viten.

Domstolen noterar att beslutet om vitesföreläggande vann laga kraft först den 21 februari 2020, när Mark- och miljööverdomstolen beslutade att inte ge prövnings-tillstånd. Åtgärderna skulle därmed, enligt det lagakraftvunna beslutet, ha varit utförda senast den 21 augusti 2020. Det som länsstyrelsen har anfört om att myndigheten flyttat fram sista datum för åtgärden till och med den 15 oktober 2022 får i sammanhanget ses om en upplysning till S.D om att myndigheten vid sin tillsyn har senarelagt uppföljningen av föreläggandet.

Tjänsteanteckningen och bilderna från besiktningen på fastigheten den 18 november 2022 visar att S.D har brutit mot föreläggandet. Av länsstyrelsens ansökan framgår också att de övriga angivna förutsättningarna för att döma ut vitesbeloppet är uppfyllda. Skäl för jämkning av vitet saknas. Länsstyrelsens ansökan om ut-dömande av vite ska därmed bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD-02)

Överklagande senast den 16 mars 2023.

Christina Olsen Lundh

Målet har avgjorts av chefsrådmannen Christina Olsen Lundh. Föredragande har varit beredningsjuristen Anders Jagefeldt.